

Vakuutusoikeuden ratkaisukokoonpanot

Asian ratkaisemiseen osallistuu asiaryhmästä ja -lajista riippuen kolme tai viisi jäsentä. Asiat ratkaistaan esittelijän esittelystä. Lainopillisissa asioissa ratkaisukokoonpanoon kuuluu puheenjohtajan lisäksi kaksi lakimiesjäsentä, joista toinen on vakuutusoikeustuomari ja toinen esittelijä. Mikäli lääketieteellinen selvitys voi vaikuttaa asian ratkaisuun, asian ratkaisemiseen osallistuvana jäsenenä on esittelijän sijasta vakuutusoikeuteen osa-aikaisessa virkasuhteessa oleva lääkärijäsen. Työeläke-, tapaturmavakuutus-, työttömyysturva-, palkkaturva- ja sotasvamma-asoiden ratkaisemiseen osallistuu lisäksi kaksi valtioneuvoston tehtävään määräämää sivutoimista asiantuntijajäsentä.

Ylituomari sekä laamannit osastoillaan valvovat oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta. Periaatteellisesti merkittävät asiat voidaan jaoston tekemän ratkaisun jälkeen siirtää ratkaistavaksi uudelleen vahvennetussa istunnossa tai täysistunnossa.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynti vakuutusoikeudessa on maksutonta. Jos muutoksenhakija käyttää asiamiestä tai avustajaa, hän on kuitenkin velvollinen maksamaan tälle palkkion. Vastapuolena oleva laitos voidaan vaatimukselta velvoittaa korvaamaan muutoksenhakijalle asiassa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut, jos muutoksenhakijan esittämät vaatimukset hyväksytään.

Oikeusapu

Henkilölle voidaan muun muassa taloudellista asemaa koskevien edellytysten täyttyessä myöntää oikeusapua vakuutusoikeudessa käsiteltävää asiaa varten. Tällöin oikeudenkäyntikulut maksetaan valtion varoista joko kokonaisuudessaan tai osittain. Oikeusapua haetaan oikeusaputoimistolta.

Tilastotietoja

Vakuutusoikeus ratkaisee vuosittain noin 7.500 asiaa. Suurimpia asiaryhmiä ovat eri työeläkeasiat sekä työttömyysturva-, opintotuki-, työtapaturma- ja rikosvahinkoasiat.

Vuonna 2010 ratkaistiin 7.503 valitusasiaa. Valituksen kohteena ollut päätöstä muutettiin 1.017 asiassa eli keskimääräinen muutosprosentti oli 14 %. Päätöksen poistamista koskevia hakemuksia ratkaistiin 114. Niistä hyväksyttiin 19 eli 16,7 %.

Vuonna 2010 vakuutusoikeus toimitti suullisen käsittelyn kahdessa asiassa.

Kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaika on tällä hetkellä noin 11 kuukautta.

VAKUUTUSOIKEUS

Postiosoite:

PL 338, 00121 Helsinki

Käyntiosoite: kirjaamo (ma–pe 8.00 – 16.15)

Lönnotinkatu 18, 00120 Helsinki

Puhelinnumeroita:

Vaihde	029 564 3200
Kirjaamo	029 564 3210
Tiedottajalakimies	029 564 3262
Telekopio	029 564 3100

Sähköposti: vakuutusoikeus@oikeus.fi

Verkkosivut: www.oikeus.fi/vakuutusoikeus

Vakuutusoikeus - erityistuomioistuin

Vakuutusoikeus on riippumaton ja puolueeton toimeentuloturva-asioiden erityistuomioistuin.

Vakuutusoikeudessa käsiteltävät asiat koskevat muun muassa henkilön oikeutta työeläkkeeseen, kansaneläkkeeseen, työttömyysetuuteen, palkkaturvaan, asumistukeen, opintotukeen, Kansaneläkelaitoksen maksamiin vammaisetuuksiin, sairausvakuutuslain mukaiseen etuuteen, kuntoutukseen sekä oikeutta korvaukseen työtapataturman, ammattitaudin, rikosvahingon, sotilasvamman tai sotilastapataturman perusteella.

Muutoksenhakujärjestelmä toimeentuloturva-asioissa on pääosin kaksivaiheinen. Etuuksia myöntävien laitosten ja yhtiöiden päätöksiin haetaan yleensä muutosta kyseessä olevia asioita käsittelevältä muutoksenhakulautakunnalta. Muutoksenhakulautakuntien päätöksiin haetaan muutosta vakuutusoikeudelta, joka on useimmiten ylin muutoksenhakuelin. Lisäksi vakuutusoikeus voi laissa tarkoitettujen edellytysten täytyessä poistaa antamansa lainvoimaisen päätöksen tai muutoksenhakulautakunnan antaman lainvoimaisen päätöksen.

Vakuutusoikeuden organisaatio

Vakuutusoikeus on jakautunut kolmeen osastoon. Osastolla 1 käsitellään pääasiassa tapaturmavakuutus-, rikosvahinko-, opintotuki- ja sotilasvamman-asioita. Osastolla 2 käsitellään pääasiassa yksityisiin palvelus-

suhteisiin perustuvia eläkeasioita sekä kansaneläke- ja asumistukiasioita. Osastolla 3 käsitellään pääasiassa valtion ja kuntien palvelusuhteisiin perustuvia eläkeasioita sekä työttömyysturva-, vammaisetus- ja sairausvakuutusasioita.

Vakuutusoikeuden toimintaa johtaa ylituomari. Esimerkiksi hallinto- ja nimitysasioiden valmistelussa ylituomarin apuna toimii johtoryhmä, johon kuuluvat ylituomarin itsensä lisäksi osastojen esimiehet eli laamannit sekä hallinto- ja toimistopalveluyksikön esimiehenä toimiva kansliapäällikkö.

Tiedottajalakimies hoitaa viestintätehtäviä sekä ohjaa asiakkaita asioiden vireillepääntöön ja käsittelyyn liittyvissä kysymyksissä.

Vakuutusoikeudessa sovellettavia lakeja

Vakuutusoikeuden toiminnasta on säädetty vakuutusoikeuslaissa, valtioneuvoston asetuksessa vakuutusoikeudesta sekä vakuutusoikeuden työjärjestyksessä. Vakuutusoikeuden lainkäyttötoiminnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia, joka on oikeudenkäyntimenettelyä hallintotuomioistuimissa sääntelevä laki. Muina yleisinä lakeina vakuutusoikeudessa sovelletaan sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia sekä lakia oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa.

Vakuutusoikeudessa sovelletaan lukuisia etuuslakeja, kuten työntekijän eläkelakia, kansaneläkelakia, tapaturmavakuutuslakia, sairausvakuutuslakia, työttömyysturvalakia,

palkkaturvalakia, opintotukilakia, asumistukilakia, rikosvahinkolakia ja sotilasvammalaki.

Valitusasian käsittelyvaiheet

- Valituskirjelmän ja siihen liittyvien asiakirjojen saapuminen. Asian kirjaaminen vireillä olevaksi.
- Asian valmistelu. Mahdollisesti puuttuvien asiakirjojen hankkiminen ja asianosaisten kuuleminen.
- Perustellun ratkaisuesityksen laatiminen.
- Jäsenten perehtyminen asiaan.
- Asian ratkaiseminen istunnossa.
- Päätösasiakirjan laatiminen ja postitus.
- Asiakirjojen arkistointi vakuutusoikeudessa ja etuuslaitoksessa.

Valitusasian vireilletulo ja käsittely

Valituksen kohteena olevaan päätökseen liitetystä valitusosoituksesta ilmenee keskeisimmät valituksen tekemiseen liittyvät asiat. Valituskirjelmä toimitetaan yleensä etuuslaitokselle. Jos etuuslaitos ei oikaise päätöstä, se toimittaa valituskirjelmän sekä kaikki asiaan liittyvät asiakirjat vakuutusoikeudelle.

Oikeudenkäynti vakuutusoikeudessa on pääsääntöisesti kirjallista. Vakuutusoikeus voi kuitenkin toimittaa suullisen käsittelyn joko muutoksenhakijan pyynnöstä tai asian selvittämiseksi myös omasta aloitteestaan. Suullinen käsittelyn toimittamista koskeva pyyntö tulee esittää kirjallisesti ja samalla tulee ilmoittaa pyynnön perusteet.